

Lokal udviklingsstrategi, Udvikling Stevns

**Lokale aktionsgrupper under landdistriktsprogrammet for
perioden 2014–2020**

Oktober 2014

Indledning og praktiske oplysninger:

Ved lokalstyret udvikling tager lokale aktører ansvar for etableringen af et lokalt partnerskab, der udarbejder og gennemfører en lokal udviklingsstrategi for deres område. Et partnerskab finder sammen og opretter en lokal aktionsgruppe.

Den lokale udviklingsstrategi er aktionsgruppens og bestyrelsens styringsværktøj. Strategien skal afspejle de nationale mål for lokalstyret udvikling. Hovedmålsætningen for lokalstyret udvikling er at fremme vækst og jobskabende erhvervsudvikling og forbedre rammevilkårene i landdistrikterne.

Strategien skal forfølge disse mål gennem anvendelse af LEADER-metoden, der er en såkaldt "bottom-up" metode. Det betyder, at ideerne og initiativerne skal komme nedefra fra de lokale aktører. Strategien skal indeholde en vision og mål for indsatsen samt kvantificerbare mål for output eller resultater inden for de indsatsområder, som aktionsgruppen prioriterer i strategien.

Strategien skal medvirke til, at bestyrelsen kan fokusere på og udvælge de projekter til tilskud, der bedst kan bidrage til at nå målene i den lokale udviklingsstrategi. Strategien skal derfor bl.a. indeholde en situationsanalyse, en vision for udviklingen af det geografiske område og kriterier for prioritering af projekter.

Strategien skal sikre en sammenhæng mellem situationsanalysen og de mål, aktionsgruppen vil forfølge i løbet af programperioden. Tilsvarende er det vigtigt, at der er sammenhæng mellem den projektbevilling, aktionsgruppen har til rådighed, og aktionsgruppens mål.

Aktionsgruppen skal udfylde alle skabelonens punkter. Det anbefales at læse hele skabelonen igennem, inden punkterne besvares, og orientere sig i bekendtgørelse nr. 927 om tilskud til oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under Landdistriktsprogrammet for perioden 2014 – 2020.

Inden indsendelse til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter skal strategien være godkendt af medlemmerne af aktionsgruppen, de pågældende kommuner og regioner, som strategien omfatter.

Frist for indsendelse af udviklingsstrategien er den 1. december 2014. Indsendelse af udviklingsstrategien med eventuelle bilag sendes til netvaerkscenter@mbbl.dk.

Ministeriet kan meddele dispensation for fristen for indsendelse af **den lokale udviklingsstrategi**. Den lokale aktionsgruppe skal i givet fald inden fristens udløb sende en begrundet anmodning til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter.

Alle udviklingsstrategier vil blive behandlet af Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter med bistand fra et til formålet nedsat Indstillingsudvalg. På baggrund af udvalgets indstillinger, godkender ministeren udviklingsstrategierne.

Vejledning til udfyldning af skabelonen kan fås hos ekstern konsulent Kirsten Malling Olsen på tlf. 25 47 65 62 eller mail: kirsten@malingo.dk

Indhold

A. Navn og adresse	5
B. Kontaktperson (formand for den lokale aktionsgruppe)	5
C. Bilag	6
D. Redegørelse for processen for udarbejdelse af strategien	6
E. Analyse af området	7
F. Strategiens vision og handlingsplan, mål, aktiviteter og forventede resultater	16
G. Andre planlagte mål og målsætninger	23
H. Aktionsgruppens forvaltning af strategiens gennemførelse	24
I. Finansiering af strategien og tidsplan	30
J. Prioriteringskriterier for udvælgelse af ansøgninger til tilskud	34
K. Bemærkninger og eventuelle andre overvejelser, aktionsgruppen har gjort sig	35
L. Underskrifter	35
Bilag	36
LEADER-principperne	36
SWOT analysen	37

Kort resumé af strategien

Til brug for præsentation af strategien (f.eks. på hjemmeside)

Maks. 2.000 anslag

Stevns skal være en attraktiv bosætnings-, erhvervs- og turistkommune.

Stevns bliver en mere attraktiv bosætningskommune, når by- og boligområderne får et løft, når uddannelsesniveaut og -udbuddet hæves, når kultur-, fritids- og sportstilbuddene styrkes og når sammenhængskraften gennemsyrrer dialogen og aktiviteterne.

Stevns bliver en mere attraktiv erhvervskommune, når iværksætterkulturen blomstrer og tilvæksten af nye bæredygtige virksomheder øges, når virksomhederne samarbejder om at skabe vækst, når erhvervsområderne er attraktive, og når kendskabet til Stevns er øget udadtil.

Stevns bliver en mere attraktiv turistkommune, når Stevns Klint udnytter sit potentiale og sin kategorisering som UNESCO Verdensarv, når kyst- og naturturismen blomstrer, og når de lokale turistaktører samarbejder om at skabe gode attraktioner og oplevelser, der bidrager til at markedsføre Stevns som et fantastisk sted at bruge flere sammenhængende dage.

Udvikling Stevns vil gøre sit til at støtte projekter, der kan løfte Stevns i den retning.

A. Navn og adresse

A.1. Navn på den lokale aktionsgruppe: Udvikling Stevns
A.2. Den lokale aktionsgruppes adresse (vejnavn, postnummer og by) Tinghuset, Algade 8, 4660 Store Heddinge
A.3 Aktionsgruppens e-mailadresse (hvis oprettet) Endnu ikke oprettet, men Udvikling Stevns kan træffes på: info@lag-stevns.dk thomas@stevnserhvervsraad.dk eller ved henvendelse til foreningens formand.
A.4. Aktionsgruppens telefonnummer (hvis oprettet) 30 61 99 52 idet sekretariatet er oprettet hos Stevns Erhvervsråd.

B. Kontaktperson (formand for den lokale aktionsgruppe)

B.1. Formand: Jens Kierkegaard	
B.2. Formandens adresse (vejnavn, postnummer og by): Købmandshaven 4, 4652 Hårlev	
B.3. Telefonnummer: 56 28 70 20	B. 4. E-mail: jens.kierkegaard@elvercom.dk

C. Bilag

C.1. Dokumenter der vedlægges den lokale udviklingsstrategi:

Bilag 1: Dynamisk SWOT-analyse i Excel-format.

Bilag 2: SWOT-analyse

Bilag 3: Høringssvar Stevns Kommune

Bilag 4: Høringssvar Region Sjælland

D. Redegørelse for processen for udarbejdelse af strategien

D.1 Inddragelse af lokale aktører i strategiens tilblivelse

Giv her en redegørelse for

- Hvordan og hvilke centrale aktører er blevet inddraget i udarbejdelse af udviklingsstrategien.
- Hvordan den lokale godkendelsesprocedure er blevet gennemført.

Centrale aktører omfatter:

- Aktionsgruppens bestyrelse og medlemmer
- Lokale organisationer, foreninger, borgere og erhvervsliv
- Kommuner og region
- Koordinatorer, konsulenter m.v.

Ad D.1)

Partnerskabet bag Udvikling Stevns udvides stadig og består nu af følgende:

Stevns Kommune

Stevns Erhvervsråd

Stevns Turistforening

Danmarks Naturfredningsforening

Østdansk Landboforening

Store Heddinge Håndværkerforening

Mødestedet Snurretoppen

Hårlev Borger og Erhvervsforening

Rødvig Borgerforening

Store Heddinge Borger og Handelsstandsforening

Stevns Fødevarer-netværk

Østsjællands Museum

Og en række privatpersoner

Alle ovenstående aktører samt en række andre er via mail blevet opfordret til at give inputs til indholdet i udviklingsstrategien på baggrund af bestyrelsens oplæg til udviklingsstrategi, som den fremgår af ansøgningen om at blive støtteberettiget LAG.

Alle ovenstående aktører samt en række andre er via mail blevet inviteret til borgerinddragende møde den 4. november omkring udviklingsstrategien. Det borgerinddragende møde er endvidere markedsført via 2 halvsides annoncer i Stevnsbladet, hvilket har sikret deltagelsen af private borgere og repræsentanter fra private virksomheder også.

Processen med udarbejdelse af udviklingsstrategien og den lokale godkendelsesprocedure har haft følgende trin:

1. Engagering af Stevns Erhvervsråd som konsulent på opgaven med udarbejdelse af udviklingsstrategien (efter indhentning af 2 tilbud)
2. Udarbejdelse af bestyrelsens udkast til fokusområder og indhold i udviklingsstrategien
3. Høring af udkast til fokusområder og indhold hos de lokale aktører nævnt herover
4. Borgerinddragende møde
5. Endeligt udkast til udviklingsstrategi udarbejdet af Stevns Erhvervsråd i samarbejde med bestyrelsen
6. Høring af udkast i bestyrelsen med efterfølgende tilpasninger
7. Høring i medlemskredsen og i partnerskabet med efterfølgende tilpasninger
8. Høring i Stevns Kommune og Region Sjælland med efterfølgende tilpasninger
9. Indsendelse af endeligt tilpasset udviklingsstrategi til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter

E. Analyse af området

E. 1 Situationsbeskrivelse af området og en analyse af de lokale udfordringer, udviklingsbehov og potentialer:

Der er tale om en udbygning af den beskrivelse, aktionsgruppen gav i ansøgningsskemaet om godkendelse som tilskudsberettiget aktionsgruppe. Punkterne er:

1. Infrastruktur (trafikforhold, uddannelses- og sundhedsforhold, energiforsyning).
2. Natur, inkl. udnyttelse/benyttelse.
3. Eventuelle særlige miljømæssige forhold
4. Erhvervsstruktur – små, store virksomheder, iværksættere, beskæftigelsesudvikling m.m.
5. Områdets befolkning: Befolkningssammensætning (alder, køn) og -udvikling, tilflytning/fracflytningsmønstre m.m. Opgiv områdets samlede areal og befolkningstal samt tæthed
6. Kulturelle forhold – beskriv forhold/kendetegn for området.

Situationsbeskrivelsen skal være statistisk underbygget, og indeholde en analyse af områdets styrker, svagheder og de muligheder og trusler, der er kendetegnet for aktionsgruppens geografiske område (en SWOT analyse).

Beskriv hvilke udfordringer og potentialer, som aktionsgruppen vil arbejde videre med i den lokale udviklingsstrategi.

Som bilag findes en kort beskrivelse af anvendelsen af SWOT analysen.

Ad. E.1)

(1) Infrastruktur (Trafik, Uddannelse, Arbejdspladser, Sundhedsforhold, Energiforsyning)

Stevns Kommune er kendetegnet ved få trafikale hovedårer. 3 gode landeveje forbinder kommunen. 2 landeveje forbinder kommunen syd-nord, sådan at den ene ligger i den vestlige del af kommunen og den anden i den østlige del. Vejene samles i ét punkt i den helt nordlige del af kommunen ind mod Køge. 1 landevej går øst-vest i den sydlige del af kommunen, og skaber her en adgang til resten af Sjælland. De tre veje giver så godt som direkte adgang til og for kommunens fire største byer.

Adgangen nordpå, som er den primære pendleråre, er meget trafikeret med omkring 20.000 biler i døgnet, og der er stor flaskehals ud af kommunen og ind gennem Køge.

Adgangen til hovedårerne fra de mindre landsbyer rundt om i kommunen foregår ad mindre, primært snoede veje.

I DI-målingen af lokalt erhvervsklima vurderer det lokale erhvervsliv infrastrukturen lavt.

Stevns har 2 busruter, der forbinder de fire største byer med nogle af de mindre landsbyer. Ruterne går nord-syd i kommunen og følger groft set landevejene med buer ud mod landsbyerne. Ruterne mødes i både nord og syd og skaber på den måde en busring i kommunen. Nordpå slutter begge ruter ved Køge Station i Køge Kommune, hvorfra der går S-tog videre nordpå mod hovedstadsområdet.

Dertil har Stevns nogle ruter, der forbinder Strøby Egede i den nordligste del af kommunen med Køge Station, men som ikke kommer længere ned i kommunen end det.

I sommerhalvåret 2014 kørte for første gang en gratis minibus mellem de primære turistattraktioner i Stevns Kommune.

Regionstog driver Østbanen, der forbinder den sydlige og vestlige del af kommunen med Køge med 2-4 afgang i timen. 3 af Stevns' største byer ligger alle på denne forbindelse – hertil også et antal mindre landsbyer, der dermed bliver "stationsbyer".

Stevns er en del af HT-området.

Stevns er fornuftigt udbygget med cykelstier og udbygges fortsat. Mange af de små veje, der forbinder landsbyerne, er glimrende cykelruter, der også tiltrækker en del cykelturister.

Stevns Kommune er kendetegnet ved at være en pendlerkommune. Der er ca. 6400 personer, der pendler ud, hvilket svarer til ca. 29 % af befolkningen – og der pendles langt; 29 km. i gennemsnit, hvilket er fjerde mest i regionen. Dette skal ses i sammenhæng med, at der er relativt få arbejdspladser i kommunen – faktisk kun ca. 6000, hvilket er færre, end der er udpendlere. Dette skyldes blandt andet, at der er relativt mange små arbejdspladser i kommunen. 79 % af arbejdspladserne har under 5 ansatte, hvilket er mest i regionen¹.

Stevns Kommune har et lavt uddannelsesniveau på det lokale private arbejdsmarked – under gennemsnittet i både regionen og hele landet. Særligt er det at bemærke, at antallet af højtuddannede er meget lavt, og at hovedparten af kommunens højtuddannede pendler ud af kommunen for at arbejde. Kommunen har mange faglærte, men desværre også mange ufaglærte, og som nævnt ikke mange arbejdspladser – slet ikke til den kategori.²

Mange unge flytter fra kommunen. Dette er i høj grad drevet af det faktum, at Stevns ikke har en ungdomsuddannelse eller videregående uddannelse, således at de unge efter folkeskolen er nødt til

¹ Væksttendens 2010, Væksthus Sjælland

² Væksttendens 2012-2013, Væksthus Sjælland

at søge ud af kommunen for videre uddannelse. Dermed rykker de også til kommuner med flere arbejdspladser, hvilket appellerer til en permanent flytning. 94 % af alle grundskoleelever fra Stevns starter på en ungdomsuddannelse, men 10 år efter at have gennemført folkeskolen har 25 % stadig ikke færdiggjort en uddannelse³.

Stevns har 3 offentlige folkeskoler og 3 privatskoler. Hertil har Stevns "Stevns Musikskole" og "Gymnastikefterskolen Stevns".

De få vejforbindelser ud af kommunen og den stærke trafik, der er på dem, giver heller ikke gode forhold for de mange af de stevnske erhvervsdrivende, der kører nordpå mod Køge Bugt, Hovedstadsområdet og Nordsjælland for at udføre deres arbejde og servicere deres kunder. Adgangsforholdene til de stevnske erhvervsområder er heller ikke optimale.

"Bedre offentlig transport" og "Bedre veje" er nummer 1 og 3 på listen over, hvad tilflyttere vurderer kunne tiltrække flere borgere til Stevns⁴.

På digital infrastruktur ligger Stevns relativt godt i sammenligning med andre kommuner, men der er stadig udækkede områder, både med hensyn til hurtig internetforbindelse og mobildækning. Digital infrastruktur er et af de parametre, der kan opbløde effekten af en dårlig fysisk infrastruktur.

Stevns har en middel andel af borgere med en høj socio-økonomisk og uddannelsesmæssig status sammenlignet med de andre kommuner i Region Sjælland. Der tegner sig dog en sundhedsprofil i den næst dårligste fjerdedel blandt kommunerne i regionen med;

- a) en forholdsvis høj andel af daglige rygere
- b) en andel under middel med problematisk alkoholadfærd
- c) en lav andel, der sidder stille mere end 10 timer dagligt
- d) en forholdsvis høj andel med usunde madvaner
- e) en forholdsvis høj andel med svær overvægt
- f) en forholdsvis høj andel med højt stressniveau
- g) en andel under middel med et selv vurderet mindre godt eller dårligt helbred
- h) en forholdsvis høj andel med multisygdom
- i) en forholdsvis høj andel, der ofte bruger grønne områder

Stevns er blandt de 25 kommuner i Danmark, hvor fattigdommen er mindst⁵. På det socialøkonomiske indeks (udgiftsbehov til sociale forhold) ligger Stevns på 0,76 i forhold til et landsgennemsnit på 1.

Stevns Kommune har en aktiv klima- og energipolitik og arbejder målrettet med reduktionen af CO₂-udledningen i kommunen. Dette arbejde inkluderer blandt andet etablering af to energilandsbyer, hvor borgerne får praktiske erfaringer og kendskab til praktiske løsninger. Det samlede arbejde involverer fremtidig energiforsyning via vindmøller, solenergi og biogas. Det involverer transportmæssige tilpasninger med fokus på blandt andet cyklister og elbiler. Det involverer energirenovering af bygninger, herunder Stevns' særlige kridtstenshuse, og det involverer tilpasninger til fremtidens vejr. LAG Stevns har i programperioden 2007-2013 også haft fokus på energiløsninger i bygninger, hvor kommunens borgere samles.

En afgørende præmis for at tiltrække kvalificeret arbejdskraft er et attraktivt lokalmiljø – også kaldet kommunens livability. En vurdering af et attraktivt lokalmiljø er ofte en subjektiv vurdering foretaget af den enkelte person, men består typisk af en række sammenhængende faktorer såsom huspriser, adgang til børnepasning, skoleniveau, fritidsaktiviteter, transportmuligheder, handelsliv,

³ Vækstvilkår 2012, Væksthus Sjælland

⁴ Bosætningsanalyse 2011, Stevns Kommune

⁵ Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2012: Fattigdommen vokser især på Sjælland

social belastning, kriminalitet og skat. Inden for de nævnte parametre ligger Stevns relativt godt. Stevns er den kommune i region Sjælland med det lavest registrerede antal indbrud og næstlaveste antal voldsforbrydelser, ligesom det er den kommune, der bruger flest penge pr. borger på sport og fritid. Huspriserne er relativt lave med en pris på 10.086 kr. pr. m², taksten for børnepasning er i den lave ende og på udgiftsbehov til sociale ydelser ligger Stevns også meget lavt. Et af de parametre, hvor Stevns også ligger lavt er udgiftsniveauet til kultur og lign. pr. indbygger⁶.

(2) Natur, inkl. udnyttelse/benyttelse

Landskabsmæssigt er Stevns Kommune i øst (Stevns Klint) og syd afgrænset af en høj kystklint, som møder havet for foden. Ellers er morænelandskabet det mest fremherskende, og den jævne moræneflade falder svagt mod vest ned mod Tryggevælde Å. Tryggevælde Å løber i kommunens andet markante landskabstræk; en tidligere fjord (Stenalderhavbund), som forlænges af en smeltevandsfloddal, hvori Stevns Å løber. Den samlede lavning kaldes under ét Tryggevælde Ådal. I området vest for Ådalen er moræneterrænet småbølget og -bakket og opleves mere varieret end det noget fladere morænelandskab øst for Ådalen, hvori kun to dødisbakker står alene og er så markante, at de kaldes Klippinge Bjerge. Enkelte steder langs kysten har landet engang været stenalderhavbund.

Stevns Klint er, med optagelsen på UNESCOs Verdensarvsliste over naturarv, kommunens store naturmæssige og turismæssige aktiv. Klinten strækker sig langs hele østkysten af Stevns, og følges hele vejen af en trampesti, der årligt besøges af vurderet ca. 200.000 mennesker (målinger pågår pt.). Med optagelsen på verdensarvslisten ligger der store potentialer i øget besøgstal, turisme og afledte økonomiske effekter.

Tryggevælde Ådal, der skærer sig ned midt gennem kommunen, rummer stor naturmæssig skønhed og er berømt for sit fiskeri, men også kano- og kajaksejls, botanisering og rekreativ nydelse. Ådalen rummer endvidere et rigt planteliv med flere sjældne planter. Ådalen tiltrækker på denne måde både lystfiskere, kano- og kajakfolket og botanisk interesserede såvel som gående og cyklister. Der er i den forgangne programperiode udarbejdet en helhedsplan for ådalen.

Kommunen har i Lund og Bøgeskoven to små smukke havne grænsende op til henholdsvis marker og skov. Hertil kommer Rødvig Havn, der dog adskiller sig ved at være en ret aktiv fiskerihavn, og som også har en større og ret aktiv lystbådehavn. Havnen er dog stadig udgangspunktet for mange naturmæssige oplevelser omkring havet, havsport og vandring samt den sydlige adgang til Stevns Klint og trampestien på denne.

I forbindelse med Stevns' to store godser Gjorslev Gods og Vallø Stift er der rige naturoplevelser i form af marker og skov. Jorderne på Gjorslev Gods strækker sig ud til Køge Bugt og Bøgeskoven Havn, hvorfra den nordlige adgang til Stevns Klint er. Her er smukke arealer for både den vandrende og den cyklende. Vallø Stift strækker sig ind i landet og har på sine store arealer rige muligheder for vandrende, ryttere, gående og for jagt og fiskeri. Begge godser har områder, der er åbne for alle, herunder stier, veje, haver, parker, skov- og markarealer.

(3) Eventuelle særlige miljømæssige forhold

Stevns Kommune er som tidligere beskrevet gennemskåret på langs (nord-syd) af Tryggevælde Ådal, hvorover passage i bil eller på cykel mv. kun er muligt på få steder sammenlignet med det antal veje, der i øvrigt går på tværs i kommunen. De særlige miljøforhold i Ådalen vanskeliggør at opnå tilladelser til flere forbindelsesårer på tværs i kommunen. Dette har på en social dimension af miljø medført en "på den ene og på den anden side af åen"-diskussion blandt de lokale borgere, hvor nogle føler, at de andre bliver forfordelte. Hertil kommer, at Stevns kommune er sammenlagt af de

⁶ Væksttendens 2012-2013, Væksthus Sjælland

to tidligere kommuner Vallø og gammel Stevns, hvilket har skabt en nord-syd-problematik. Denne sammenlægning af to kommuner og en ådal ned igennem har stor indflydelse på sammenhængskraften i kommunen.

Stevns er kendetegnet ved megen landbrugsjord af høj kvalitet, der blandt andet benyttes til frøavl, og som også sikrer lokalt producerede fødevarer af høj kvalitet. Størstedelen af markerne er kendetegnende for Stevns adskilt af levende hegn – og kun levende hegn.

Kridtet er tæt forbundet med den stevnske identitet. Kridtet er en markant del af Stevns Klint og området derved, herunder Boesdal Kalkbrud, hvor kridtet er meget synligt i det gamle brud. Der brydes endvidere stadig kridt i professionelt øjemed i kommunen.

Kridtet spiller også en rolle i kommunens historie og ses i bygningsmassen i form af de gamle, men stadig beboede, kridtstenshuse.

Stevns har en høj kvalitet på drikkevand.

Stevns Kommune måler badevandet på kommunens 9 badevandstationer og 5 kontrolstationer, som alle er fordelt på den nordlige og sydlige kyststrækning, hvor bademulighederne er mest oplagte. På skalaen 1) Udmærket, 2) God, 3) Tilfredsstillende, 4) Ringe havde Stevns i 2014; 1 i kategorien "Udmærket", 5 i kategorien "God", 1 i kategorien "Tilfredsstillende" og 1 i kategorien "Ringe", samt et område, hvor data endnu ikke er tilgængelige. Begge de to dårligste målinger kommer fra den nordligste del af kommunen i den syd-vestligste del af Køge Bugt.

Yderligere væsentlige miljømæssige forhold er medtaget under de andre hovedpunkter.

(4) Erhvervsstruktur

Stevns Erhvervsråd og Stevns Kommune har i samarbejde udarbejdet en erhvervsredegørelse og en erhvervspolitik for Stevns Kommune, som giver et rigtigt godt overblik over de erhvervmæssige udfordringer og muligheder. De centrale observationer for LAG-arbejdet er her bearbejdet og egne observationer tilføjet:

1. Stevns har få private arbejdspladser

Stevns er blandt de svageste kommuner målt på antallet af jobs i den private sektor i forhold til indbyggertallet. Erhvervsdensiteten måler en kommunes andel af den private beskæftigelse i forhold til kommunens andel af befolkningen i den arbejdsdygtige alder (16-66 år). Stevns har en af de laveste erhvervsdensiteter i Region Sjælland – væsentligt under det regionale gennemsnit. Der er kun 28 arbejdspladser pr. 100 indbyggere i Stevns, hvilket er næst dårligst i regionen.

Stevns Kommunes bosætningsanalyse fra 2011 viser, at "flere arbejdspladser" står højt på listen over de tiltag, som tilflytterne vurderer kunne bringe flere borgere til Stevns.

2. Langt hovedparten af de stevnske virksomheder er helt små, regionalt orienterede virksomheder

Erhvervslivet i Stevns er domineret af meget små virksomheder, hvis kundegrundlag primært kommer fra den østlige del af Sjælland. 79 % af alle private arbejdssteder på Stevns er små arbejdspladser med mindre end 5 ansatte. Det er den højeste andel blandt kommunerne i Region Sjælland. Det er kun 6 % af virksomhederne på Stevns, der eksporterer, mod 7 % på regionsplan og 10 % på landsplan⁷. I 2009 lå Stevns fjerde sidst i regionen på andelen af eksportvirksomheder samtidig med, at Stevns lå sidst på eksportens andel af den samlede omsætning og klart sidst på eksportens andel af den samlede produktionsværdi – langt under regions- og landsgennemsnit på alle forhold⁸.

⁷ Vækstvilkår 2012, Væksthus Sjælland

⁸ Væksttendens 2012-2013, Væksthus Sjælland

3. Tilflyttere bibringer nyt iværksættertalent

Tilflytterne er en ressource for de lokale virksomheder, der søger dygtige medarbejdere, og de er nyt iværksætterpotentiale. Bosætningsanalysen viste, at 15 % af tilflytterne havde en lang videregående uddannelse og 32 % en mellemlang videregående uddannelse. Blandt alle de erhvervsaktive borgere på Stevns har kun 4 % en lang videregående uddannelse og 11 % en mellemlang videregående uddannelse⁹. Tilflytterne medvirker således til at løfte det samlede uddannelsesniveau i Stevns.

4. De nye virksomheder skaber forholdsmæssigt mange jobs

I Region Sjælland er Stevns blandt de kommuner, hvor de nye virksomheders jobandel er allerhøjest. 18 % af alle nuværende jobs i Stevns Kommune er skabt af virksomheder stiftet i 2003-2009. På regionalt plan er det tal kun 13,2 %. De nye virksomheders andel af den private beskæftigelse er omkring 11 % i Stevns Kommune mod omkring 9 % i Region Sjælland og omkring 8 % på landsplan¹⁰.

Raten, hvormed nye virksomheder etableres på Stevns, er med 7,6 % blandt de laveste i Region Sjælland. Samtidig er etableringsraten faldende¹¹. Til gengæld ligger Stevns med en overlevelseshastighed på 69 % for de stevnske iværksættere i den høje ende. Landsgennemsnittet er 67 % og regionens gennemsnit på 65 %¹².

5. Stevns har en styrke i det faglige (fagligt uddannede) - men en trussel i de mange ufaglærte Stevns' spidskompetencer ligger i det håndværksmæssige. Der er få højtuddannede og mange faglærte og ufaglærte i de private virksomheder¹³. Stevns er næst dårligst i Region Sjælland, når det gælder væksten i antal privat beskæftigede med lang uddannelse¹⁴.

6. De kommunale rammer er gode

På de hårde indikatorer for kommunal erhvervsvenlighed ligger Stevns højt placeret blandt landets kommuner. I Dansk Byggeris måling af lokalt erhvervs-klima, som udelukkende baserer sig på objektive parametre, kommer Stevns ind i top 20 på landsplan. I målinger af livskvalitet og attraktivt lokalmiljø (livability) klarer Stevns sig typisk godt i sammenligning med regionens øvrige kommuner.

7. Stevns har et negativt omdømme og en lav kendskabsgrad

I Stevns er det en udbredt opfattelse, at omverdenen kender for lidt til Stevns, og at Stevns image er svagt og måske negativt. Stevns er for mange meget langt væk – for nogle har det noget med Lolland-Falster eller Møn at gøre rent beliggenhedsmæssigt, og er i hvert fald ikke i nærheden af Køge og København – hvis man overhoved har hørt om kommunen¹⁵.

8. Erhvervsområderne trænger til et løft

Stevns har små og spredte erhvervsområder, der flere steder har karakter af et nedslidt udseende og/eller lidt for mange tomme lokaler, hvilket er problematisk i konkurrencen med erhvervsområderne i nabokommunerne, der begge har både flere borgere og direkte adgang til motorvej. Det er dog også flere lyspunkter i form af nyåbnede butikker, tilflyttede virksomheder, områdeforskønnelser mv. Særlige koncentrationer af erhverv findes i erhvervsområdet øst for Store Heddinge, i detailhandelsgaderne i Store Heddinge, på og omkring Rødvig Havn, i Strøby Egede bymidte og i Hårlev. Ellers er Stevns kendetegnet ved, at virksomhederne ligger meget spredt i villakvarterer, på nedlagte landbrugsejendomme, på bygaderne eller i privatboliger.

⁹ Statistikbanken, Danmarks Statistik

¹⁰ Væksttendens 2010 og Væksttendens 2012-2013, Væksthus Sjælland

¹¹ Væksttendens 2012-2013 og Vækstvilkår 2012, Væksthus Sjælland

¹² Væksttendens 2012-2013, Væksthus Sjælland

¹³ Statistikbanken, Danmarks Statistik

¹⁴ Væksttendens 2011-2012, Væksthus Sjælland

¹⁵ Lokal erhvervsanalyse, Ziirsens Analyse 2012

(5) Befolkningen

Stevns Kommune er 250 km².

Indbyggertallet er pr. 4. kvartal 2014 22.008 (Pr. 1. januar 2014 var tallet 21.825).

Indbyggerne er pr. 4. kvartal 2014 11.114 mænd og 10.894 kvinder.

Befolkningstætheden er 87,3 (87,3 personer pr. km²)

Antallet af husstande pr. 1. januar 2014 er 9.725.

Antallet af familier pr. 1. januar 2014 er 10.897. Heraf er 2.951 børnefamilier.

Befolkning er pr. 1. januar 2014 sammensat af 16.580 voksne og 5.245 børn.

Befolkningssammensætningen på alder er som følger pr. 4. kvartal 2014:

0-9 år	2.236
10-19 år	2.611
20-29 år	1.665
30-39 år	2.183
40-49 år	3.349
50-59 år	3.327
60-69 år	3.408
70-79 år	2.217
Over 80 år	1.012

Tilflytninger til Stevns Kommune efter køn og år								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Stevns								
Mænd	685	654	591	529	571	559	594	603
Kvinder	701	612	560	501	585	545	606	586
I alt	1386	1266	1151	1030	1156	1104	1200	1189
Fraflytninger Stevns Kommune efter køn og år								
Stevns								
Mænd	701	630	578	534	606	599	585	593
Kvinder	684	585	588	513	607	573	635	604
I alt	1385	1215	1166	1047	1213	1172	1220	1197
Difference	1	51	-15	-17	-57	-68	-20	-8

Samlet har Stevns en befolkningstilbagegang i perioden 2006-2013 på 133 personer svarende til 0,7 % af den nuværende befolkning.

I en middelbetragtning over de 8 år foregår 36 % af fraflytningen til nabokommunerne Faxe og Køge. 23 % af fraflytningen til de øvrige kommuner i Region Sjælland. 33 % af fraflytning til Region Hovedstaden heraf 16 % af fraflytningen til Københavns og Frederiksberg Kommuner.

I en middelbetragtning over de 8 år sker 38 % af tilflytningen fra nabokommunerne Faxe og Køge. 24 % af tilflytningen fra de øvrige kommuner i Region Sjælland. 30 % af tilflytning fra Region Hovedstaden heraf 16 % af tilflytningen fra Københavns og Frederiksberg Kommuner.

I en gennemsnitsbetragtning over 7 år udgør indvandringen til Stevns Kommune ca. 0,8 % af befolkningen.

Alle befolkningstal er fra Statistikbanken, Danmarks Statistik.

Der er fire hovedbyer i kommunen – alle meget små bysamfund:

Boligbyen "Strøby Egede" med ca. 4.000 indbyggere
Rådhusbyen og købstaden "Store Heddinge" med ca. 3.300 indbyggere
Stationsbyen "Hårlev" med ca. 2.500 indbyggere
Havnebyen "Rødvig" med ca. 1.600 indbyggere
Hertil en række mindre bysamfund med under 800 indbyggere
Ca. 6.500 bor i landdistrikterne i kommunen.
Rødvig, Store Heddinge og Hårlev er alle stationsbyer.

Befolkningstallet i Stevns svinger mellem at være stabilt og faldende. Den nordlige del af kommunen med postnummer 4600 Køge oplever god fremgang, hvilket vidner om fald i befolkningen i den øvrige del af kommunen.

Der er som skrevet ingen ungdomsuddannelser eller videregående uddannelser i kommunen og relativt set få private arbejdspladser, hvorfor mange af de unge flytter væk, og gennemsnitsalderen hos befolkningen er stigende.

Stevns har en høj grad af fagligt uddannede, en høj grad af ufaglærte og en meget lav grad af højtuddannede sammenlignet med andre kommuner¹⁶.

(6) Kultur

Kulturindsatsen i Stevns er karakteriseret ved mange små aktører, ved et meget lokalt fokus og ved et meget lavt kommunalt udgiftsniveau til kultur og lign. pr. indbygger. Her ligger Stevns næstsiddst i regionen og noget så eftertrykkeligt i bund i forhold til gennemsnittet af de kommunale forbrug¹⁷.

Kulturindsatsen er primært koncentreret omkring Stevns Klint, Koldkrigsmuseet, kunsthåndværk, klassisk musik, film, teater og opera samt den kulturhistoriske formidling. Som kulturelle fyrtårne for Stevns kan nævnes Koldkrigsmuseum Stevnsfortet, Højerup Gl. Kirke, Rødvig Havn og kunsthåndværkerne samlet set, herunder Åbne Atelieldøre, hvor kunsthåndværkerne årligt samlet åbner deres døre for publikum¹⁸.

Der er stort overlap mellem de stevnske kulturelle fyrtårne og de primære turistattraktioner.

Størstedelen af det stevnske kulturudbud har dog et lokalt sigte. På Kultunaut.dk er Stevns kun repræsenteret med:

- Film og andre kulturelle arrangementer i Mødestedet Snurretoppen, der fungerer som biograf, kulturhus og galleri.
- Kirkelige begivenheder og relaterede arrangementer i kirker og menighedshuse.
- Kurser og foredrag i regi af LOF og AOF.

På Stevns Kommunes offentlige arrangementskalender findes:

- Forestillinger fra Stevns Amatør Scene og Stevns Friluftsscene
- Koncerter mv. arrangeret af Kulturforeningen Spilledåsen (finder sted i Snurretoppen).
- Diverse arrangementer på kommunens biblioteker

Rundt om i kommunen arrangeres forskellige events som f.eks. "Ildfestival" i Boesdal Kalkbrud, "Fiskens Dag" på Rødvig Havn og "Smag på Stevns" samme sted. Der er diverse midlertidige og permanente udstillinger rundt om på museer mv., og mindre og mere lokale arrangementer rundt om i diverse forsamlingshuse, mødelokaler og kirker, som der på Stevns er mange af i forhold til indbyggertallet.

Stevns har en lang række frivillige kulturelle foreninger inden for en lang række områder. En stor del

¹⁶ Væksttendens 2012-2013, Væksthus Sjælland

¹⁷ Væksttendens 2012-2013, Væksthus Sjælland

¹⁸ Kulturelle fyrtårne i Region Sjælland, Sørensen F., Kjølbaek A. & Bærenholdt J.O., 2009

af dem findes på listen over kulturelle foreninger på stevns.dk.

I modsætning til kulturområdet ligger Stevns helt i top blandt regionens kommuner i forbruget på sport- og fritidsområdet¹⁹.

Stevns har en lang række sports- og fritidsforeninger, hvoraf en stor del findes på listen over Sports- og idrætsforeninger på stevns.dk.

(7) Turisme

Stevns er ikke nogen stor turistdestination, men set i forhold til resten af regionen fylder turismen mere i Stevns Kommune, når det kommer til antal overnatninger i forhold til befolkningen. Hertil kommer, at turismen på Stevns har været i stærk fremgang de sidste 15 år. Målt på antal overnatninger er Stevns Kommune en af de kommuner i Region Sjælland, der har haft suverænt størst fremgang i antal af overnatninger²⁰.

Turismen er, trods sin begrænsede omfang, vigtig for Stevns Kommune. Dels fordi den udgør en betydelig del af det lokale erhvervsliv og dels fordi den bidrager til at opretholde lokal handel, service og oplevelsestilbud, som også kommer de lokale borgere til gavn. Stevns har et relativt højt antal virksomheder inden for turismeindustrien i forhold til dens omsætning, og det er et af de steder, hvor de stevnske virksomheder er bedst til at skabe jobs²¹.

Meget af turismen er koncentreret omkring Højerup, som er Stevns Klints primære besøgsområde, hvor også Østsjælland Museum og Højerup Gl. Kirke ligger, og omkring Rødvig med lystbådehavnen og de fleste af de deciderede turistvirksomheder i form af overnatningssteder, restauranter mm.

Turisterne kommer primært til Stevns for at opleve Stevns Klint, Rødvig Havn og Koldkrigsmuseum Stevnsfortet. Turisterne har stort fokus på naturoplevelserne herunder særligt de stevnske strande og kyster²². En stor del af turisterne kommer således med naturoplevelserne for øje herunder f.eks. fiskeri, ornitologi, flora mv.

Turisterne kommer typisk fra Danmark. Herefter er Tyskland og så de skandinaviske lande de største markeder. Turisterne er typisk enten par uden børn eller familien med enten store eller små børn. Omkring halvdelen er endagsturister, mens den anden halvdel fordeler sig ligeligt mellem at overnatte under 5 dage og overnatte minimum en uge. De fleste af turisterne har ikke besøgt Stevns før²³.

De fleste af turisterne ankommer fortsat i bil, men især cykelturismen er i kraftig vækst, og her ligger Stevns gunstigt på cykelruten Berlin-København. Der er også positive tendenser på autocamperområdet.

Også erhvervsturismen er i vækst, og er blevet et indsatsområde for flere af overnatningsstederne.

Udnævnelsen af Stevns Klint til UNESCO Verdensarv i sommeren 2014 skaber store forventninger om en betragtelig forøgelse af mængden af årlige turister. Udfordringen bliver at holde på turisterne og sikre en økonomisk indtjening på dem for de lokale turistaktører. Idet der pt. er hæftet meget lidt kommercielt op på Stevns Klint, er det for let blot at ankomme til Klinten i bus, spise sin medbragte madpakke og køre igen – f.eks. tilbage til København. Stevns Klint er UNESCO

¹⁹ Væksttendens 2012-2013, Væksthus Sjælland

²⁰ Turistpolitisk Redegørelse, Stevns Kommune 2011

²¹ Vækstvilkår 2012, Væksthus Sjælland

²² Turistpolitisk Redegørelse, Stevns Kommune 2011

²³ Turistpolitisk Redegørelse, Stevns Kommune 2011

Verdensarv fordi her er et unikt naturhistorisk miljø, som fortæller om jordens historie, og er så exceptionelt, at betydningen rækker ud over Danmarks grænser. Klinten fortæller - med det særlige lag i klinten kaldet fiskeleret - historien om dinosaurenes udslettelse og markerer overgangen mellem Kridttiden og Tertiærtiden. Her er et grundlag for at fortælle historier, skabe oplevelser og binde attraktioner og oplevelser sammen, som kan være med til at holde på turisterne.

Nogle af de store turistmæssige udfordringer for Stevns er, udover at holde på turisterne, også at udvide sæsonen til i første omgang skuldarsæsonerne, skabe øget erhvervsturisme, skabe øget international turisme, sikre udbyttet af Stevns Klint som UNESCO Verdensarv, sikre større økonomisk udbytte af turisterne og udnytte mulighederne omkring kyst og hav.

Stevns Kommune har netop indgået samarbejde med Næstved, Faxe og Vordingborg om en fælles DestinationsMarkedsføringsOrganisation (DMO), der skal håndtere den turistmæssige markedsføring af det fælles område samt den turistmæssige servicering og udvikling.

Baggrundsmateriale:

Væksttendens 2010, Væksthus Sjælland

Bosætningsanalyse 2011, Stevns Kommune

Vækstvilkår 2012, Væksthus Sjælland

Væksttendens 2012-2013, Væksthus Sjælland

Statistikbanken, Danmarks Statistik

Vækstens anatom, Reg Lab, 2010

Lokal erhvervsanalyse, Ziirsen Analyse 2012

Lokal erhvervsanalyse, Ziirsen Analyse 2013

Dansk Byggeris årlige målinger af lokalt erhvervsklima

Dis årlige målingen af lokalt erhvervsklima

Fattigdommen vokser især på Sjælland, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, 2012

En ny strategivej for Region Sjælland, Copenhagen Economics og Eskild Hansen Strategibureau, 2009

Stevns Kommunes hjemmeside stevns.dk

Turistpolitisk Redegørelse, Stevns Kommune 2011

Kulturelle fyrtårne i Region Sjælland, Sørensen F., Kjølback A. & Bærenholdt J.O., 2009

F. Strategiens vision og handlingsplan, mål, aktiviteter og forventede resultater

F. 1 Udviklingsstrategiens vision

Opstil en vision for aktionsgruppens virke i programperioden.

Visionen skal udtrykke aktionsgruppens overordnede målsætning om, hvilken retning LAG'ens geografiske område skal udvikle sig i, og hvordan området skal se ud om et givent antal år, eksempelvis i 2020, hvor programmet slutter.

En vision kan for eksempel se sådan ud:

- *Visionen for LAG-FREMTID er, at bidrage til at det geografiske område i 2020 er et mere*

attraktivt bosætningsområde med social og kulturel sammenhængskraft karakteriseret ved økonomisk vækst og beskæftigelsesmuligheder baseret på et økonomisk bæredygtigt erhvervsliv, en smuk og indbydende natur samt et velfungerende udbud af offentlige og private serviceydelser til gavn for alle i området.

Ad. F.1)

I 2020 er Stevns en mere attraktiv erhvervs-, turist- og bosætningskommune med fokus på bæredygtighed, klima og miljø, hvor;

- Erhvervslivet oplever øget vækst og skaber arbejdspladser
- Turisterne møder gode, sammenhængende oplevelser og tilfører øget værdi til Stevns
- Befolkningstallet er stigende og borgerne oplever en attraktiv kommune med et sammenhængende udbud af muligheder inden for uddannelse, natur, fritid og kultur.

F.2 Strategiens mål

Til opfyldelse af strategiens vision opstilles en række mål ud fra situationsbeskrivelsen og SWOT-analysen. Målene skal være klare og kunne gennemføres gennem en række målbare aktiviteter.

Målet er eksempelvis: Styrke salget af lokale kvalitetsfødevarer

Ad F.2)

Udvikling Stevns arbejder med 3 overordnede fokusområder:

1. Erhvervsudvikling – skabelsen af økonomisk vækst og arbejdspladser hos virksomheder og iværksættere
2. Turismeudvikling – skabelsen af gode oplevelser og attraktioner for turister og erhvervsturister
3. Bosætningsudvikling – skabelsen af attraktive levevilkår inden for natur, fritid og kultur samt uddannelsesområdet

Udviklingen på alle områder skal ske på en bæredygtig, innovativ og synlig måde med respekt for klimaet og miljøet samt med en helhedsorienteret tilgang.

Mål for Udvikling Stevns:

1. Øge antallet af private arbejdspladser herunder Stevns' attraktivitet som erhvervsområde
2. Øge antallet af turister, der besøger Stevns, således at den turistmæssige omsætning stiger
3. Øge befolkningstilvæksten bredt set i Stevns Kommune.

Når Udvikling Stevns siger "på en bæredygtig, innovativ og synlig måde med respekt for klimaet og miljøet samt med en helhedsorienteret tilgang" mener vi, at:

A. Bæredygtighed betyder, at projekterne i videst muligt omfang skal gennemføres uden negative konsekvenser for nuværende og fremtidige interessenter, samt at effekterne skal kunne fastholdes over tid.

B. Innovativ betyder, at projekterne skal være nytænkende og skabe nye løsninger i forhold til det lokalområde, de afvikles i.

C. Synlig betyder, at projekterne skal synliggøres over for omgivelserne som minimum efter deres gennemførelse, at synligheden skal opretholdes, og at denne synlighed skal have afsmittende effekt på Stevns' mulighed for at skabe arbejdspladser, tiltrække turister og/eller borgere.

D. Klimaet og miljøet betyder de omgivelser, som projektet afvikles i og har indflydelse på.

E. Helhedsorienteret betyder, at projekterne skal tænke i større og sammenhængende løsninger i relation til de udfordringer og muligheder, som projektet adresserer.

Udvikling Stevns tilskynder til og prioriterer projekter, der bidrager til målopfyldelse inden for flere af målkategorierne, og som foregår i et samarbejde, der rækker ud over projektansøger – herunder gerne samarbejdsprojekter, der rækker ud over Stevns.

Der henvises i øvrigt til kriterierne i afsnit J.

F.3 Aktiviteter

Aktionsgruppen skal opstille og beskrive de aktiviteter, som forventes iværksat for at nå udviklingsstrategiens mål.

Eksempler på aktiviteter, hvis målet er at styrket salget af lokale kvalitetsfødevarer:

- Styrke lokale fødevarenetværk
- Udvikling af nye lokale produkter
- Anvendelse af nye processer, teknologier og afsætningskanaler

Aktionsgruppens mål og forventede aktiviteter skal anføres i skemaet nedenfor.

Skemaet er i to dele. En del for de mål og aktiviteter der vedrører vækst- og jobskabende erhvervsudvikling og en del der vedrører forbedring af rammevilkårene.

Der udfyldes et skema *for hvert mål*, som aktionsgruppen har prioriteret. Til hvert mål kan aktionsgruppen anføre det antal aktiviteter, som findes nødvendige for at opfylde målet. Inden for de standardkategorier, som er anført i skemaet, som fx investeringsomfang, antal projekter, antal job osv. skal aktionsgruppen udfylde det forventede antal og beløb.

Der er naturligvis tale om et skøn, men skal betragtes som et pejlemærke for det resultat som LAG'en ønsker og realistisk kan forvente at opnå gennem sine aktiviteter.

Som nøgletal for resultater vedr. jobskabelse og værdiforøgelsen benyttes følgende minimumtal: 10 millioner kroner i projektinvesteringer skaber som minimum 3 millioner kroner i værdiforøgelse (omsætning) og 3 fuldtidsarbejdspladser. Det gælder her skønsmæssigt for alle erhvervsrettede aktiviteter.

Hvis de forventede resultater af aktiviteterne skønnes at være højere, *skal* det begrundes i skemaet under bemærkninger. For samarbejdsaktiviteter kan det evt. være relevant idet der for et forholdsvis beskedent projektbeløb (etablering og drift af netværket i en periode) kan forventes en indirekte effekt, der skaber såvel nye job som værdiforøgelse blandt de deltagende i netværket.

Ad F.3) Aktiviteter og aktivitetsskema

Erhvervsrettede mål og aktiviteter <i>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Etablering af nye og udvikling af eksisterende mikrovirksomheder og små virksomheder</i> • <i>Erhvervsrettede samarbejdsaktiviteter (netværk, klynger m.v.)</i> 	Totale investeringer <i>Projekternes samlede investeringer</i>		Antal projekter	Antal bevarede job <i>Målt som fultidsjob</i>	Antal nye job <i>Målt som fultidsjob</i>	Værdiforøgelsen <i>Målt i omsætning som følge af projektet (kr.)</i>
	Kroner	% andel af total				
Mål 1: Øge antallet af private arbejdspladser, herunder Stevns' attraktivitet som erhvervsområde						
Aktivitet 1: Øge tilvæksten af nye levedygtige virksomheder, der kan skabe lokale arbejdspladser, herunder styrke iværksætterkulturen i Stevns.	2.263.884,-	30 %	4		2	1.500.000
Aktivitet 2: Øge væksten i og samarbejdet mellem etablerede virksomheder, så der skabes eller bevares lokale arbejdspladser.	2.263.884,-	30 %	4	1	1	1.500.000
Aktivitet 3: Styrke attraktiviteten af erhvervsområderne, herunder områder med relativt høj erhvervskoncentration.	2.263.884,-	30 %	4	2		1.000.000
Aktivitet 4: Øge kendskabet udadtil til	754.628,-	10 %	2		1	750.000

Stevns som attraktivt erhvervsområde.						
Total	7.546.280,-	100 %	14	3	4	4.750.000

Bemærkninger: Der er regnet med en projektgearing på faktor 2,5 i gennemsnit.

Udvikling Stevns vurderer det muligt gennem nøje selektering af erhvervsprojekterne, at hæve den i vejledningen opgivne værdiforøgelsesprocent som følge af en investering og dermed også nedbringe investeringsbehovet pr. skabt arbejdsplads. Det primære kriterie for selekteringen af erhvervsprojekter forventes at være det lokale set-up/netværk af aktører, der understøtter projektet.

Mål og aktiviteter, der forbedrer rammevilkårene for udvikling af landdistrikterne <i>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Basale serviceydelser • Byfornyelse og bevarelse af kulturarven 	Totale investeringer <i>Projekternes samlede investeringer</i>		Antal projekter	Befolkning i landdistrikterne, der får fordel af aktiviteterne <i>Antal personer</i>
	Kroner	% <i>Andel af total</i>		
Mål 2: Øge antallet af turister der besøger Stevns, således at den turismæssige omsætning stiger				
Aktivitet 1: Styrke Stevns Klint som turistattraktion.	2.716.660,-	30 %	4	100.000
Aktivitet 2: Styrke kystturismen, herunder adgang til, brugen af og faciliteter i forbindelse med kysterne, strandene, havnene og havet.	2.263.884,-	25 %	3	10.000
Aktivitet 3: Styrke naturturismen, herunder adgang til, brugen af og faciliteter i forbindelse med de naturmæssige turistattraktioner.	1.811.107,-	20 %	4	7.000
Aktivitet 4: Styrke samarbejdet og sammenhængskraften mellem turismeaktørerne, så der udvikles og markedsføres målrettede attraktioner og oplevelser, der holder på turisterne og i højere grad styrker muligheden for destinationsmarkedsføring af Stevns.	2.263.884,-	25 %	4	1.000
Total	9.055.535,-	100 %	15	118.000
Bemærkninger: Der er regnet med en projektgearing på faktor 3,0 i gennemsnit. Gearingen på turismeudviklende projekter er sat højere, idet her forventes flere medfinansierende midler til rådighed.				

Mål og aktiviteter, der forbedrer rammevilkårene for udvikling af landdistrikterne <i>Aktiviteterne skal relatere sig til følgende temaer:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Basale serviceydelser • Byfornyelse og bevarelse af kulturarven 	Totale investeringer <i>Projekternes samlede investeringer</i>		Antal projekter	Befolkning i landdistrikterne, der får fordel af aktiviteterne <i>Antal personer</i>
	Kroner	% <i>Andel af total</i>		
Mål 3: Øge befolkningstilvæksten bredt set i Stevns Kommune.				
Aktivitet 1: Styrke attraktiviteten af bosætningsområderne, herunder både byområderne og landsbyerne, så Stevns kan markedsføres som et attraktivt bosætningsområde.	2.263.884,-	30 %	4	2000
Aktivitet 2: Styrke udbyderne og øge tilbuddene på uddannelsesområdet med henblik på at øge kompetence- og uddannelsesniveaue i Stevns, samt at holde på den nuværende og kommende arbejdskraft.	1.886.570,-	25 %	2	500
Aktivitet 3: Styrke udbyderne og øge tilbuddene på kultur-, sports- og fritidsområdet.	2.263.884,-	30 %	4	1000
Aktivitet 4: Styrke sammenhængskraften og samhørigheden i Stevns og i lokalsamfundene rundt om i kommunen.	1.131.942,-	15 %	4	500
Total	7.546.280,-	100 %	14	4000
Bemærkninger: Der er regnet med en projektgearing på faktor 2,5 i gennemsnit.				

G. Andre planlagte mål og målsætninger

G.1. Beskriv her eventuelle andre mål og målsætninger, som aktionsgruppen planlægger, men som ikke søges medfinansieret under Landdistriktsprogrammet

Ad G.1)

Udvikling Stevns forventer at arbejde målrettet for at skabe et stærkt lokalt udviklingsorienteret netværk/fokusgruppe, der bredt set kan arbejde med udvikling i kommunen – også på områder, der ikke falder ind under LAG. Arbejdet skal ske i samarbejde med andre stærke aktører.

Hvis muligt vil Udvikling Stevns samarbejde med Stevns Kommune (og andre) om udarbejdelsen af en landdistriktspolitik.

H. Aktionsgruppens forvaltning af strategiens gennemførelse

H.1 *Beskriv hvordan der i gennemførelsen af udviklingsstrategien arbejdes med LEADER-princippet, og hvordan princippet kan forbedre mulighederne for at opfylde strategiens vision og mål (for mere om LEADER-princippet henvises til bilag):*

1. *Beskriv hvordan aktionsgruppen vil arbejde med netværk og klynger samt en helhedsorienteret tilgang til lokal udvikling, der integrerer forskellige sektorer og interessegrupper.*

Beskriv også hvordan de forskellige aktører inddrages:

- *Foreningens medlemmer*
- *Lokale organisationer, foreninger, borgere og erhvervsliv*
- *kommune og region*

Her kan overvejes informations- og debatmøder, projektbesøg/møder, brugen af sociale medier, brug af pressen, nyhedsbreve, hjemmesider, overvejelser om hvordan aktionsgruppen når de unge, og om der er tænkt på køn og alder i inddragelsen af de lokale aktører. Beskriv også eventuelle overvejelser om etablering af arbejdsgrupper og netværk blandt og på tværs af de forskellige grupper af lokale aktører, fx mellem sektorer og mellem erhverv og foreningsliv.

Her kan også tilkendes, hvordan aktionsgruppen påtænker at deltage i regionale eller internationale samarbejdsaktiviteter- og projekter.

2. *Beskriv hvordan der arbejdes med innovation*

Innovation skal ses i en lokal sammenhæng, og kan defineres som nye aktiviteter, der ikke har været gennemført før i det pågældende lokalområde gennem anvendelse af ny viden eller anvendelse af kendt viden på nye måder.

Resultatet af processen kan være nye produkter i form af serviceydelser, nye erhvervsinitiativer eller nye processer i form af teknologiske eller organisatoriske nyskabelser. Innovation skal således forstås bredt, hvor det er den lokale nyhedsværdi, der er afgørende.

Der lægges endvidere vægt på muligheden for overførsel af innovation såvel ind som ud af aktionsgruppens område.

Ad H.1)

Udvikling Stevns ønsker en stærk forankring i LEADER-princippet, hvorfor der både i processen med dannelsen af den nye LAG og i processen med udarbejdelsen af udviklingsstrategien har været et stort fokus på involvering af lokale borgere og aktører. Særligt er Udvikling Stevns meget fokuseret på at skabe det bredest og stærkest mulige partnerskab bag LAG'en – et arbejde, der stadig pågår og fortsat vil pågå.

Særligt omkring LEADER ønsker Udvikling Stevns, at projektideerne kommer fra de lokale aktører, der bedst kender de udfordringer og muligheder, som projekterne adresserer, samt at aktørerne involverer andre relevante aktører i forhold til problemstillingen. Derfor har Udvikling Stevns også forsøgt at definere mål og aktiviteter (jf. afsnit F), der efterlader plads til, at de relevante aktører kan være dem, der konkretiserer og former projektidéerne.

Udvikling Stevns ønsker bredt samarbejdende aktører for at få bredt funderede projekter med størst mulig forankring og dermed chance for både realisering og opretholdelse af de skabte effekter.

1. Udvikling Stevns' arbejde med netværk og klynger samt en helhedsorienteret tilgang til lokal udvikling, der integrerer forskellige sektorer og interessegrupper.

Udvikling Stevns ønsker at skabe stor synlighed omkring arbejdet med realiseringen af udviklingsstrategien. Stor synlighed er nødvendig for at sikre den fornødne lokale opbakning i form af involvering i arbejdet med realisering af udviklingsstrategien og i skabelsen af projekter. Udvikling Stevns forventer på ingen måde, at kvalificerede, helhedsorienterede projekter, der opfylder Udvikling Stevns' krav til projekternes karakter, kommer af sig selv. Det lokale engagement, vilje og sammenhængskraft til at skabe projekter, der er bæredygtige, innovative og synlige og skabt med respekt for klimaet og miljøet samt med en helhedsorienteret tilgang, kræver en høj grad af åbenhed og dialog. Udvikling Stevns ser flere elementer til succes på dette område:

- Løbende orientering og involvering af LAG'ens medlemmer med henblik på gennem hele programperioden at sikre deres inputs til og vurdering af fremskridtene med realisering af udviklingsstrategien. Medlemmerne skal også være nogle af de første til at sikre tilførslen af nye projekter.
- Løbende orientering og involvering af det stadig voksende partnerskab bag Udvikling Stevns. Partnerskabet består af lokale, udviklingsorienterede aktører, der i høj grad må være de første til i samarbejde at skabe de projekter, som udviklingsstrategien efterspørger. Partnerskabet samler primære aktører inden for områderne; erhverv, turisme, kultur, natur, fødevarer, landbrug, detailhandel og lokale borgere.
- Løbende dialog med Stevns Kommune, både gennem de kommunalt udpegede repræsentanter i bestyrelsen og direkte med potentielle projektskabende afdelinger. Dialogen skal endvidere sikre Udvikling Stevns planer om at tilskynde projekter, der trækker på eller støtter op om større kommunale projekter, for dermed at opnå størst samlet værdi.
- Koordinering med de regionale vækststrategier via det regionalt udpegede medlem af bestyrelsen.
- Involvering og informering af lokale borgere, der ikke nås gennem ovenstående grupper med henblik på at sikre bredt kendskab og opbakning i lokalsamfundet så effekterne af projekterne spredes.

Aktiviteter til at opnå denne orientering, dialog og involvering vil blandt andre være:

- Løbende opdateringer på LAG'ens hjemmeside omkring projekter, bestyrelsens arbejde, arrangementer og relevante nyheder mv.
- Løbende kortere opdateringer af tilsvarende emner på LAG'ens FaceBook-profil.
- Formidling af fremdrift i realiseringen af udviklingsstrategien, fremdrift og realisering af projekter og bestyrelsens arbejde mv. via pressemeddelelser til de to lokale aviser samt netaviser.
- Annoncer i Stevnsbladet vedr. ansøgningsrunder og arrangementer mv.
- Løbende opdatering af LAG'ens interessenter via regelmæssige nyhedsbreve.
- Afholdelse af informationsmøder og/eller åbent hus-arrangementer i LAG'en, hvor alle kan blive orienteret om muligheden for at søge projektstøtte, opleve eksempler på projekter og tale med nuværende og tidligere projektholdere.
- Benytte LAG'ens generalforsamlinger til debat.
- Afholdelse af inspirationsture eller -arrangementer for de primære interessenter – herunder særligt partnerskabet – med henblik på at søge inspiration og evt. samarbejde med andre uden for

LAG'ens område.

- Arrangementer og/eller netværk, herunder deltagelse i andres netværk med henblik på at skabe samarbejde mellem forskellige aktører.
- Udnytte repræsentationen i bestyrelsen til at involvere de respektive bagland og netværk i øvrigt.

Det er Udvikling Stevns' intention i et vist omfang at være opsøgende i forhold til samarbejder med andre LAG både indenlands og udenlands, og løbende at holde sig orienteret om disse muligheder.

Det er Udvikling Stevns' intention at søge en bred involvering i lokalsamfundet, også på en sådan måde, at forskellige grupper af borgere og aktører bliver involveret. Her kræves en særlig opmærksomhed på de unge, der umiddelbart kan synes vanskelige at involvere. Ellers synes de fleste andre større borgergrupper involveret i og omkring partnerskabet og projektsammenhænge fra sidste programperiode, der stadig kan trækkes på.

2. Udvikling Stevns' arbejde med innovation

Udvikling Stevns tilslutter sig programperiodens intention om innovative tilgange og innovative projekter, hvor innovationsbegrebet skal ses i en lokal sammenhæng, således at der i høj grad kan hentes inspiration og viden fra andre områder i form af måske endda gennemprøvede løsninger. Udvikling Stevns ønsker ikke at opfinde dybe tallerkener, der findes andre steder – slet ikke set i lyset af de begrænsede projektmidler.

Udvikling Stevns vil løbende arbejde med at hente inspiration og viden udefra og har en forventning om, at alle aktørerne i partnerskabet gør det samme, således at projektløsningerne kan kvalificeres bedst muligt.

Udvikling Stevns ser en god platform for innovationspotentialiet i den brede repræsentation på tværs af fagligheder og orienteringer i både bestyrelse og især i partnerskabet bag foreningen. I arbejdet vil der derfor kunne holdes et stærkt fokus på innovationsledelse for hele tiden at understøtte denne platform og sikre en åben og fordomsfri tilgang til input udefra men i særlig grad overfor de ideer, der vil vokse frem af det lokale samarbejde.

Bestyrelsen og sekretariatet forventer at deltage i diverse sammenhænge, der kan bidrage med innovative løsninger, herunder inspirationsture, arrangementer og samlings mv. Udvikling Stevns' egne arrangementer som beskrevet ovenfor forventes også brugt til at sætte fokus på innovation.

H. 2 Aktionsgruppens organisering, beslutnings- og evalueringsprocedurer

Redegør for hvordan aktionsgruppen planlægger at gennemføre strategien ved brug af følgende punkter (aktionsgruppen kan tilføje yderligere punkter):

- Gennemførelse af bestyrelsesmøder
- Jobbeskrivelse for koordinator, ansættelsesforhold og bestyrelsens arbejdsgiverfunktion over for koordinator.
- Procedure for administration af driftsmidlerne og af projektmidlerne. Procedure der sikrer habilitet i bestyrelsen og koordinatorens arbejde
- Sikring af gennemsigtighed ved de valgte prioriteringskriterier og pointsystemer til brug ved vurdering af indkomne projektansøgninger.
- Sammenhæng til kommuners og regions udviklingsplaner og tiltag.

- Procedure for den løbende overvågning og evaluering af udviklingsstrategiens gennemførelse.
- Hvordan bestyrelsen løbende vil sikre den nødvendige viden og kompetencer.

Ad H.2)

Forventet lokal ansøgningsprocedure

Der forventes afholdt 3 årlige ansøgningsrunder med ansøgningsprocedure i følgende trin:

1. Indsendelse af ansøgning til koordinator – der udsendes kvitteringsbrev.
2. Udarbejdelse af endelig ansøgning i samarbejde med koordinator.
3. Indsendelse af ansøgning til behandling i bestyrelsen – der udsendes kvitteringsbrev.
4. Meddelelse om afslag eller tilsagn.
5. Indsendelse af ansøgning til faglig koordinator.
6. Indsendelse af ansøgning til MBBL.

Der forventes at være følgende ansøgningsfrister:

1. runde: 1. februar for indsendelse til koordinator – 1. marts for indsendelse til bestyrelsen
2. runde: 1. maj for indsendelse til koordinator – 1. juni for indsendelse til bestyrelsen
3. runde: 1. september for indsendelse til koordinator – 1. oktober for indsendelse til bestyrelsen

Formålet med i første omgang at indsende ansøgning til koordinator, er at koordinator dermed på bestyrelsens vegne har mulighed for at arbejde med yderligere kvalificering af projekterne samt sikre, at ansøgninger opfylder alle formelle krav, når de når bestyrelsen. Dermed kan projektansøgningerne umiddelbart efter evt. tilsagn i bestyrelsen sendes til faglig koordinator. Bestyrelsen modtager orientering om, hvilke ansøgninger koordinator har modtaget, samt hvad der arbejdes videre med på de enkelte projekter.

Gennemførelse af bestyrelsesmøder

Der forventes afholdt bestyrelsesmøder efter følgende kalender, hvor også de deadlinespecifikke opgaver i forbindelse med det enkelte møde er angivet:

1. møde – primo februar – projektudvikling, forberedelse generalforsamling og marts-årsrapportering MBBL.
2. møde – medio marts – projektansøgninger og forberedelse generalforsamling
3. møde – medio maj – projektudvikling og juni-årsrapportering MBBL
4. møde – medio juni – projektansøgninger og inspirationstur Folkemøde Bornholm
5. møde – primo september – projektudvikling
6. møde – medio oktober – projektansøgninger
7. møde – primo/medio december - evaluering af det forgangne år og planlægning af det kommende

Der lægges op til, at bestyrelsen kan diskutere de til koordinator indkomne projekter for at kvalificere disse med henblik på den officielle ansøgning til bestyrelsen.

Der lægges op til minimum én årlig evaluering, hvor også udviklingsstrategien evalueres.

Jobbeskrivelse for koordinator, ansættelsesforhold og bestyrelsens arbejdsgiverfunktion over for koordinator.

Udvikling Stevns har besluttet at hente tilbud fra Stevns Erhvervsråd og Stevns Turistforening på

sekretariatsfunktion og koordinatorfunktion. De to foreninger er udvalgt, idet de er stærke, udviklingsorienterede aktører inden for et område, hvor Udvikling Stevns planlægger en målrettet indsats, og fordi de som de eneste to sådanne aktører råder over et fuldtidsbemandet professionelt sekretariat. Begge foreninger råder dermed over både udviklingsorienterede, administrative og markedsføringsmæssige kompetencer fordelt på specialister inden for områderne. Endvidere har begge foreninger et bredt netværk i lokalområdet, særligt inden for deres kerneområder, men også i det hele taget. Foreningerne deltager endvidere i forskellige lokale udviklingsorienterede sammenhænge, hvorfra der både kan suppleres med LAG-viden og hentes inspiration med hjem til LAG'en.

Fordelene ved at entrere med en aktør, der allerede har et fuldt fungerende sekretariat, er også, at Udvikling Stevns ikke behøver at etablere sit eget sekretariat når det kommer til inventar, udstyr mv.

Sekretariatsopgaven er udbudt til de to aktører med angivelse af følgende arbejdsopgaver:

- Varetagelse af den daglige koordinering af Udvikling Stevns opgaver (Der henvises til "Bekendtgørelse om oprettelse og drift af lokale aktionsgrupper under landdistriktsprogrammet for perioden 2014-2020").
- Være sekretariat for bestyrelsen, herunder bistå den i dens arbejde.
- Deltage aktivt i koordinatornetværket.
- Varetage de administrative opgaver i Udvikling Stevns, herunder bistå formanden og kassereren i disse opgaver.
- Sikre, at lokale ildsjæle og aktører indsender kvalificerede projektansøgninger til bestyrelsen.
- Støtte og assistere projektansøgere i at sikre yderligere projektfinansiering.
- Varetage den med Udvikling Stevns forbundne projektadministration.
- Vedligeholde og styrke medlemskredsen.
- Sikre samarbejdet med andre lokale aktører, herunder netværksdannelse lokalt.
- Varetage kommunikation og markedsføring, herunder sikre at Udvikling Stevns er synlig lokalt.

Sekretariatsopgaven er udbudt på kontrakt som timelønnet arbejde mod faktura. Sekretariatsmedarbejderne har intet ansættelsesforhold i Udvikling Stevns, og Udvikling Stevns har ingen arbejdsgiverfunktion over for sekretariatsmedarbejderne, da arbejdet foregår på konsulentlignende vilkår.

Procedure for administration af driftsmidlerne og af projektmidlerne. Procedure, der sikrer habilitet i bestyrelsen og koordinatorens arbejde

Udvikling Stevns etablerer bogholderifunktion i sekretariatet hos den valgte aktørs bogføring- og regnskabsansvarlige. Der fremlægges kvartalsvise budgetopfølgninger på først mulige bestyrelsesmøde. Der etableres netbank, hvor sekretariatet kan lægge betalinger ind til nødvendig anden-godkendelse af enten kasserer eller næstformand (formanden er blind). Kasserer og næstformand kan hver især selv indlægge betalinger og både første- og anden-godkende. Alle betalinger gennemgås af sekretariatet i forbindelse med både bogføring, budgetopfølgninger og regnskabsaflægning. Regnskabet udarbejdes og revideres af foreningens revisor.

Projektmidlerne, herunder forbrug og resterende midler, administreres i det daglige af sekretariatet og gennemgås af bestyrelsen på hvert bestyrelsesmøde, hvor der behandles projektansøgninger.

Hver bestyrelsesmedlems habilitet i forhold til projektbehandlingerne gennemgås både på det projektudviklende bestyrelsesmøde, hvor de til koordinator indgåede projektidéer er til diskussion med henblik på kvalificering af projektet, og på det bestyrelsesmøde, hvor projektansøgningerne behandles. Ethvert bestyrelsesmedlem, der er inhabil i forhold til behandlingen af et projekt, skal forlade lokalet

under behandlingen af projektansøgningen, men kan godt deltage i den kvalificerende diskussion på det foregående bestyrelsesmøde. Det er pålagt ethvert bestyrelsesmedlem selv at gøre opmærksom på egen og andres inhabilitet.

Samme regler gælder for koordinator og det øvrige sekretariat.

Sikring af gennemsigtighed ved de valgte prioriteringskriterier og pointsystemer til brug ved vurdering af indkomne projektansøgninger.

Udvikling Stevns offentliggør på sin hjemmeside de præcise retningslinjer, prioriteringskriterier og pointsystemer, herunder bestyrelsens pointskema til vurdering af projekter. Disse udleveres/sendes endvidere til alle, der henvender sig vedr. ansøgning om projektstøtte.

Resultaterne af bestyrelsens pointgivning offentliggøres endvidere i referatet fra det projektbehandlende bestyrelsesmøde, i brev om afslag eller tilsagn til ansøger og på foreningens hjemmeside.

Sammenhæng til kommuners og regions udviklingsplaner og tiltag.

Alle relevante kommunale udviklingsplaner, redegørelser og politikker er gennemgået som forberedelse til udarbejdelsen af denne udviklingsstrategi. Stevns Kommune er som en del af partnerskabet blevet skriftligt hørt om inputs til udviklingsstrategien, og modtager det endelige forslag til udviklingsstrategi i høring. Stevns Kommune har 2 kommunalbestyrelsesmedlemmer i Udvikling Stevns' bestyrelse. Disse to repræsentanter forventes blandt andet at fungere som bindeled mellem LAG'en og kommunen. Koordinator forventes at afholde regelmæssige møder med direktionen i Stevns Kommune, hvor LAG'ens arbejde og samarbejdsmuligheder kan diskuteres.

Høringsudkastet til Den Regionale Vækst- og Udviklingsstrategi for Region Sjælland 2015-2018 er gennemgået som forberedelse til udarbejdelsen af denne udviklingsstrategi. Region Sjælland er anmodet om at udpege et regionrådsmedlem til bestyrelsen i Udvikling Stevns, som forventes blandt andet at fungere som bindeled mellem LAG'en og Regionen.

Udvikling Stevns vil løbende holde sig orienteret med en udviklingsorienteret dagorden hos de to myndigheder.

Procedure for den løbende overvågning og evaluering af udviklingsstrategiens gennemførelse.

Udviklingsstrategien er opsat med klare mål og aktiviteter under målene samt med angivelse af antal projekter og forventet effekt. Denne opsætning forventes yderligere specificeret og eksemplificeret til brug for de lokale projektansøgere. Sekretariatet og bestyrelsen er fælles ansvarlige for at overvåge og evaluere strategiens realisering.

Til hvert bestyrelsesmøde, hvor der foregår projektudvikling eller behandling af projektansøgninger, vil der være oversigt over, hvordan tidligere imødekomne projektansøgninger er placeret i forhold til ovenstående mål.

Bestyrelsen vil på sit årlige evalueringsmøde med et samlet overblik over årets og tidligere års projekter gennemgå fremskridtene med realiseringen af udviklingsstrategien. Bestyrelsen vil på den årlige generalforsamling fremlægge disse resultater for medlemmerne.

Hvordan bestyrelsen løbende vil sikre den nødvendige viden og kompetencer.

Bestyrelsen planlægger en årlig inspirationstur til Folkemødet på Bornholm, og vil løbende søge at følge med i det generelle flow af informationer om landdistriktsudvikling fra forskellige kanaler.

Bestyrelsen planlægger endvidere deltagelse i forskellige relevante arrangementer og konferencer på området for landdistriktsudvikling, samt altid at sikre repræsentation til arrangementer i regi af LAG-ordningen.

Bestyrelsen er åben for samarbejder med andre LAG i både indland og udland, hvorfra der kan hentes ny viden til området.

Bestyrelsen planlægger som beskrevet at engagere et sekretariat, der til dagligt arbejder udviklingsorienteret og er vant til at holde sig orienteret med viden og udvikling.

I. Finansiering af strategien og tidsplan

I.1. Finansiering og tidsplan

Anfør beløb og fordeling mellem drifts- og projektmidler fra Landdistriktsprogrammet i perioden 2015-2020.

Opstil budget for driftsmidlerne (bestyrelsesmøder, koordinator, kompetenceudvikling af bestyrelse og koordinator, informationsaktiviteter, mm.)

Opstil budget for projektstøttemidlerne i forhold til fordeling imellem de opstillede mål, jf. tabel ovenfor.

Andelen til drift og administration, herunder til aflønning af faglig og administrativ koordinator, må højst udgøre 20 % af aktionsgruppens samlede årlige budgetramme til projekter og administration.

Beskriv hvilke overvejelser og konkrete muligheder, der er i lokalområdet for yderligere finansiering af strategiens gennemførelse og medfinansiering af projekter.

Anfør en tidsplan for strategiens forventede gennemførelse i perioden 2015 – 2020.

Ad I.1)

Opgørelse over midler

		<i>Noter</i>
Årlige midler Udvikling Stevns	1.886.570	<i>Ramme fra MBBL</i>
Projektmidler	1.509.256	<i>Ramme fra MBBL - 80 % Ramme fra MBBL - 20 % minus adm.</i>
Løn- og administrationsmidler	354.855	<i>Koordinator</i>

Budget projektmidler

Midler	2015	Hele programperioden		
Midler tilrådighed LAG	1.509.256	9.055.536		
Midler i alt	1.509.256	9.055.536		
Projekter			% pr. mål	% af total
Mål 1 - Erhvervsudvikling & Arbejdspladser				
Aktivitet 1 - Iværksættere	150.926	905.554	30%	10%
Aktivitet 2 - Virksomheder	150.926	905.554	30%	10%
Aktivitet 3 - Erhvervsområder	150.926	905.553	30%	10%
Aktivitet 4 - Synlighed	50.309	301.851	10%	3%
Mål 1 i alt	503.085	3.018.512	100%	
Mål 2 - Turismeudvikling				
Aktivitet 1 - Stevns Klint	150.926	905.554	30%	10%
Aktivitet 2 - Kystturisme	125.771	754.628	25%	8%
Aktivitet 3 - Naturturisme	100.617	603.702	20%	7%
Aktivitet 4 - Attraktioner & Oplevelser	125.771	754.628	25%	8%
Mål 2 i alt	503.085	3.018.512	100%	
Mål 3 - Bosætning				
Aktivitet 1 - Bosætningsområder	150.926	905.553	30%	10%
Aktivitet 2 - Uddannelse	125.771	754.628	25%	8%
Aktivitet 3 - Kultur, Sport & Fritid	150.926	905.554	30%	10%
Aktivitet 4 - Sammenhængskraft	75.463	452.777	15%	5%
Mål 3 i alt	503.085	3.018.512	100%	

Projektstøtte i alt	1.509.256	9.055.536	100%
<hr/>			
Resultat	-	-	
<hr/>			
Budget Løn og administration			
<i>alle beløb er inkl. moms</i>			
Indtægter			
Midler MBBL	354.855		
Stevns Kommune	222.000		
Indtægter i alt	576.855		
<hr/>			
Udgifter			
Løn			
Koordinator- og sekretariatsfunktion	375.000		
Revision	8.000		
Løn i alt	383.000		
<hr/>			
Kommunikation			
Annoncer	15.000		
Foldere	5.000		
Anden markedsføring	5.000		
Kommunikation i alt	25.000		
<hr/>			
Øvrige udgifter			
Rejseudgifter	27.000		
Arrangementer og møder	21.000		
Kompetenceudvikling og inspirationsture	35.000		
Andre udgifter			

	16.000	
Øvrige udgifter i alt	99.000	
Udgifter i alt	507.000	
Resultat	69.855	<i>Overføres til projekter eller fordeles på udgiftsposter</i>

Yderligere finansiering af projekter:

Der findes flere kommunale puljer i Stevns Kommune, som det er oplagt at bringe i spil i forhold til LAG-projekter. Der findes blandt andre:

- Byfornyelsespulje 1.5 mio.
- Udvikling i landsbyerne 0,5 mio.
- Forskønnelse af gadekær 250.000
- Grøn udviklingspulje 0,5 mio.
- Udvikling af turisterhvervet 0,250 mio.
- Forbedring af strandområdet 1.0 mio.

Hertil kommer et par lokale fonde, hvoraf de vigtigste for projekterne er:

- Stevns Vaskerifond
- Stevns Brand Fond
- Nordea Fonden via det lokale Nordea-kontor.

Yderligere finansiering af drift:

Udvikling Stevns søger Stevns Kommune om et årligt driftstilskud til løn og administration.

Tidsplan for realisering af udviklingsstrategien:

Udvikling Stevns forventer, at der vil opbygges momentum, således at antallet af projekter pr. år vil stige over de første 3 år. Idet 2020 kun bliver et halvt projektår, forventes der færre projekter her.

Skemaet herunder viser den forventede realisering af projekter inden for de mål over år. Projekterne er medtaget på deres tilsagnstidspunkt i Udvikling Stevns.

Projekter	Erhverv	Turisme	Bosætning	I alt pr. år
2015	1	1	2	4
2016	2	2	2	6
2017	3	4	2	9
2018	3	3	3	9
2019	3	3	3	9
2020	2	2	2	6
I alt	14	15	14	43

J. Prioriteringskriterier for udvælgelse af ansøgninger til tilskud

J.1.

Prioriteringen af projekter, som LAG'en ønsker at indstille til tilsagn, skal kunne dokumenteres på et objektivt og systematisk grundlag. Til formålet har Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter defineret 8 projektprioriteringskriterier, som skal indgå i prioriteringen af alle ansøgte projekter. Disse kriterier skal således indgå i strategien:

1. Projektbeskrivelse
2. Synlighed
3. Relevans
4. Lokal forankring
5. Samarbejde
6. Innovation
7. Udbytte (Økonomiske effekter, Miljømæssige effekter, Klimaeffekter, Sociale effekter og Kulturelle effekter)
8. Bæredygtighed

Listen af kriterier er ikke prioriteret. Der kan ikke ændres i disse standardkriterier, *men aktionsgruppen kan tilføje sine egne kriterier under de enkelte punkter.*

Der bør dog kun tilføjes flere kriterier eller uddybende kriterier hvis det er nødvendigt for at dække de mål, indsatsområder og prioriteter, som aktionsgruppen vil arbejde efter i udviklingsstrategien.

For eksempel:

Under punkt 2 om synlighed kan tilføjes; projektets synlige effekt og værdi som demonstration og inspiration for andre

Under punkt 5 om samarbejde kan tilføjes; samarbejde mellem øsamfund.

Under punkt 7 om udbytte kan tilføjes; bevaring og udnyttelse af området kulturhistoriske værdier

Kriterierne vil senere blive udmøntet i et pointsystem, som er under udvikling. Aktionsgrupperne vil derfor senere skulle arbejdes videre med de kriterier, som anføres i strategien.

Ad J.1)

Udvikling Stevns tilslutter sig prioriteringskriterierne og henviser i øvrigt til opstillingen af egne kriterier i afsnit Ad F.2., der viser stor overensstemmelse.

K. Bemærkninger og eventuelle andre overvejelser, aktionsgruppen har gjort sig

K.1. Eventuelle bemærkninger og overvejelser
Ad K.1)
Der er ingen yderligere bemærkninger.

L. Underskrifter

(skal underskrives af ansøger/formanden og 2 bestyrelsesmedlemmer i forening - tegningsret)

Dato: 9/12 2014	Formandens navn (blokbogstaver): Jens Kierkegaard, Formand
	Formandens underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
Dato: 9/12 2014	Bestyrelsesmedlems navn (blokbogstaver): Jens Sørensen, Næstformand
	Bestyrelsesmedlems underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.
Dato: 9/12 2014	Bestyrelsesmedlems navn (blokbogstaver): Bjarne Hendrichsen, Kasserer
	Bestyrelsesmedlems underskrift:
	Jeg erklærer, at de afgivne oplysninger ovenfor er korrekte, og at jeg ikke har modtaget andre EU-tilskud til projektet og at jeg ikke har fortiet oplysninger af betydning for sagens afgørelse.

Bilag

LEADER-principperne

Det overordnede formål med LEADER-metoden er at sikre en høj grad af lokal borgerinddragelse og -indflydelse på udviklingen. Desuden er målet at skabe sammenhæng mellem de mange lokale udviklingstiltag og overføre viden og erfaringer fra landdistrikt til landdistrikt. Og hvordan gør man så det?

LEADER-metoden bygger på syv principper, som til sammen kan skabe landdistriktsudvikling med lokal forankring og udblik til omverdenen. Der er således ikke tale om krav, men principper som der skal tages hensyn til ved prioritering af et projekt.

Lokale partnerskaber er selve kernen i LEADER-metoden. Første skridt i arbejdet med LEADER-metoden er derfor at etablere et partnerskab af lokale aktører – en lokal aktionsgruppe– der samler repræsentanter for myndigheder, erhvervsliv og civilsamfund. Grundtanken er, at landdistrikternes udfordringer bedst løses gennem forpligtende samarbejde på tværs af den offentlige, private og frivillige sektor til gavn for lokalsamfundet.

Områdebaseret tilgang – betyder, at aktionsgruppen skal udarbejde en lokal udviklingsstrategi med udgangspunkt i områdets specifikke situation, udfordringer og behov. Ethvert geografisk område har sociale, kulturelle, eller naturmæssige ressourcer, der kan inddrages i denne udviklingsproces.

Bottom up-tilgang – betyder, at der skal opmuntres til nærdemokrati, så ideer og beslutninger kommer "nedefra" de egentlige landdistriktsaktører og formidles "op" til de besluttende myndigheder. Den lokale aktionsgruppe er i sig selv et udtryk for en bottom up-tilgang, og det er aktionsgruppens opgave at arbejde for, at den lokale befolkning bliver inddraget i beslutninger af betydning for deres område. Det kan ske ved at inddrage borgerne, foreningslivet og erhvervsrepræsentanter i strategiarbejdet eller ved forberedelse og gennemførelse af projekter, der bidrager til udviklingen af lokalområdet. Hermed sikres opbakning såvel fra vigtige lokale aktører som borgernes medejerskab til beslutningerne, og gør beslutningerne mere levedygtige.

Tværasektoriel tilgang - en tværasektoriel og integreret tilgang betyder, at den lokale aktionsgruppes strategi og projekterne, som gruppen støtter, er koordineret og tænkt sammen som en helhed.

Netværkssamarbejde mellem lokale aktionsgrupper (og evt. andre aktører). Her lægges vægt på, at aktionsgrupperne udveksler informationer, erfaringer og initiativer vedrørende landdistriktsudvikling. Der kan både være tale om lokale, regionale, nationale og transnationale netværk.

Innovative strategier – betyder at aktionsgruppen og de lokale projektholdere skal være åbne overfor nye ideer, processer og samarbejdsrelationer og skal kunne inspirere andre, og projekterne skal danne model til efterfølgelse. Det kan eksempelvis være projekter, der udnytter lokale ressourcer på en ny måde, eller udvikler nye produkter, processer, organisationsformer m.v.

Samarbejdsprojekter – indebærer, at flere aktionsgrupper går sammen om at forberede og gennemføre et projekt. Det kan være aktionsgrupper fra nabokommuner, aktionsgrupper fra forskellige egne af landet eller fra andre lande. Også her er hensigten, at aktionsgrupperne kan udveksle inspiration og erfaring, så viden om landdistriktsudvikling overføres mellem forskellige områder og komme et større område til gode.

SWOT analysen

SWOT analysen er benyttet som analysemetode i Landdistriktsprogrammet 2014 – 2020. Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter ønsker at samme metode benyttes i aktionsgruppernes Udviklingsstrategier.

En SWOT-analyse tager udgangspunkt i beskrivelse af områdets:

S	–	<i>Strengths</i>	–	Styrker
W	–	<i>Weaknesses</i>	–	Svagheder
O	–	<i>Opportunities</i>	–	Muligheder
T	–	<i>Threats</i>	–	Trusler

Analysen gennemføres inden for følgende områder:

1. Infrastruktur (trafikforhold, uddannelses- og sundhedsforhold, energiforsyning).
2. Natur, inkl. udnyttelse/benyttelse.
3. Eventuelle særlige miljømæssige forhold
4. Erhvervsstruktur – små, store virksomheder, iværksættere, arbejdspladsproblematik.
5. Områdets befolkning: Befolkningssammensætning (alder, køn), erhvervsammensætning, tilflytning/raflytningsmønstre, mm. Opgiv områdets samlede areal og befolkningstal samt tæthed (areal divideret med antal = tæthed).
6. Kulturelle forhold – beskriv forhold/kendetegn for området.

Analysen skal hjælpe til at pege på, hvor der allerede er styrker, som evt. kan udbygges eller inddrages og svagheder, som evt. kan afhjælpes eller som man i det mindste skal være opmærksom på. Derudover hvilke muligheder, der er i området, som strategien/projekterne fx kan bygge på og endelig hvilke trusler, der er på forskellige områder, der skal tages højde for enten i strategien eller i projekterne.

I analysen kan indarbejdes hvilke stedbundne potentialer og ressourcer, der er i lokalområdet – og som det udviklingsmæssigt vil være hensigtsmæssigt at udvikle yderligere.